

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre . . . 6 „
negyedévre . . . 3 „
Egy szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hívtatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdíj: külön 60 fr.

Tartalom: Egyetemi ifjuságunk s a vallás. (Farkas Gejza.) — A kultuszminiszternek 29715/1893. számú rendelete. VI. (Kund Samu.) — Ne keverjük a politikát egyházi lapjainkba! (Hegyaljai.) — Belföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

Egyetemi ifjuságunk s a vallás.

Érettnék nyilvánított ifjuságunk hát lerázta az iskola porát lábairól, s ezzel együtt az utolsó maradványát a fegyelemnek, a melynek ránézve, ha nem is nyomasztó, de feszélyező voltát nyögte nyolcz esztendőn át. Most úgy érzi magát mint a fogoly, kinek a fogház ajtaja megnyílt, mint a madár, a mely kalitkájától kiszabadult. Most lélezkzik fel igazán, most érzi az édességét annak a sokszor magasztalt szabadságnak. Hogy is ne? Nincsen pedellus, carcer s ehez hasonló kiskoru diákok gymnasista „fiak“ rémítésére kieszelt rémséges históriák. A per „maga“ vagy „amice“ megszólítás sértés számba megy: az „egyetemi polgár“ valami ideális a „spieszbürger“ felett magasan kiemelkedő sokat jelentő cím, a kiből még miniszter is lehet s a jó egyetemi tanár urak, hogy a jövőbeli miniszternek a kegyeit maguk számára már jókor lefoglalják, ime meg-„urazzák“ s ha épen ennek az úrnak tetszik a tanár úrral beszélni, hát szépszerével leültetik s úgy néznek vele szembe mint magához hasonlóval. Órarend — censura mind semmi többé, eltörpülnek s lassanként elenyésznek a feledés homályában.

Csoda-e, hogy ily fegyelem, — hogy ne mondjuk fékevesztett uri elemek a fegyelemnek azt a csekély mértékét is, a melyet még a vallás gymnasista korokban felettük gyakorott, mihamarább lerázzák magukról.

A maturus homo-ra nézve a vallás megszűnt talán örökre obligát tárgy lenni. A pap beláthatatlan mélységben lebeg az egyetemi polgár magaslatai alatt, templom, prédikáció, szentírás lassan már csak hiriből ismereteselek előtte.

Sőt a vallás és ifjuság közötti kötelékek szála már alább kezdenek szakadozni, akkor mikor az ifju megtudja, hogy a vallásból érettségit tulajdonképen tenni nem kell, pedig azt megtudja sokszor már az ötödik osztályban. Akkor aztán visszatekintvén az elmúlt években a vallásra fordított szorgalmára, azt

kérdezi: minek is volt tulajdonképen a vallástanulás? S nem egy nagy kegyességnek tartja részéről, ha egy „kielégítőre“ való igyekezetet fejlett ki a vallással szemben.

Nem is az fáj az embernek, hogy a studio a papot fitymálja, megteszik ezt nálánál sokkal okosabb emberek is, az úr alázatos szolgálja nyugodt megadásából viseli a világ kicsinylését vagy megvetését. Hanem fáj az embernek szive azért a sok szép ifju életért, a kik kilépve az életnek ingatag mezejére, magukat önállósággal ámítva sokszor posványos helyekre jutnak, eltérnek az erénytől s a kegyességet, vallást semmibe sem véve — vallástalanokká lesznek s gyakran feltartóztatlanul, homlokegyenest a veszedelembé rohannak, melybe sokan korán belevesznek; mások ugyan később kiocsudnak, de a jellemükön, tisztaságukon s lelki nyugalmukon ejtett csorbát kiköszörülmi többé egy hosszú életen át sem képesek. Sokszor és sokat tépelődtem egyetemi s általában a középiskolákból kikerült ifjuságunk mostoha sorsa felett — a vallás dolgában.

Mert nevensenek bár ki, de én azt látom s azt állítom, hogy nincsen mostohább gyermeke evang. egyházunknak, mint a felső iskolák növendékei. Ezek a mi árvánk a szó szoros értelmében. Egy falusi libapásztor, bojtárgyerek, csizmadia inas lelke üdve felett ott örködik az édes anya aggódó szemével az egyház — a lekipásztori gondviselés s ha máskor nem, egy-egy katechisatio alkalmával mégis észreveszi ő is, hogy vele is valaki törődik, de az egyetemi polgárral ki törődnek.

„Aetatem habet.“ Ján. IX. 23. Elég ideje vagy, fogják tán mondani. Azonban ez az állítólag „érett kor“ a legveszedelmesebb, ez az, a melyben leginkább lenne az erkölcsi felügyeletre, fegyelemre, lelki gondozásra szükség, sokkal inkább mint egy normalista gyermeknek, mert itt már az ösztönök, a vágyak kifejlődtek, nagyra nőttek s a kísértés, a csábítás a legnagyobb.

Az egyház a főiskolai növendékeket egyszerűen

magára hagyja — nem törődik velök, ignorálja s aztán akarja, hogy ők representálják egyházukat, legyenek buzgó hivek, lelkes pártfogók, oszlopai s élő tagjai — java, disze egyházunknak.

Igenis, felső iskoláink növendékei lennének hivatta majdan az életben vagyonuk, miveltségük, állásuknál fogva egyházunk savát-javát képezni. De ha a só megizetlenül, mivel sózatik az meg?

Pedig valljuk be őszintén, hogy felső iskoláink növendéke azt a kevés izt is, a mit talán a népiskolából vagy a családból hozott s a mit még a gymnasiumban teljesen el nem vesztett, elveszti a felső iskolában, a hol ifjúságunk a teljes vallásos közönyösség karjaiba veti magát.

Nem mulasztás — bűn lenne, mert egy neme az öngyilkosságnak — ezzel nem gondolni!

Történt-e s történik-e e tekintetben valami? Tudtommal nem. Szól-e valaki csak egy árva szót is a felsőbb iskolák növendékeinek vallásos gondozásáról? Alig.

S nagyon félek, hogy e szó is csak kiáltó szó léssen a pusztában. De ez engem vissza nem tarthat, hogy szavammat ne emeljem fel. Egyházunknak hő szerelme s az őszinte fájdalom minden tévesztett — de jobb sorsra érdemes erkölcsi pályafutás felett kényszerítik a tollat kezembe. Talán megakad valakinek szeme rajta, talán akad gyógyító ir Gileadban, talán akad kéz, a mely azt a parlagon heverő jó földet megszántja. Milyen termés, milyen gazdag hozam lenne az!

Farkas Gejza.

A kultuszminiszternek 29715/1893. számú rendelete.

IV.

Ehez képest a mikoron majd a közigazgatási hatóság ez ügyben a községekbe kiszáll, mutassák be az iskolaszékek elnökei s a tanítók a tanítók fizetésének jogi természetére vonatkozó összes okiratokat, alapítóleveleket, egyházi jegyzőkönyveket, tagosztályi egyességeleveleket eredetiben vagy közhitelességű másolatokban, hogy a hatóság képviselője meggyőződhessek és igazolja, miszerint a bevallás a valódi tényállásnak megfelelően történt és hogy a gyanúsításnak még árnyékát is, mintha nem igaz utakon akarnánk járni, elhárítsuk magunktól. Ha a hatósági közeg az okmányok megtekintését s így a bevallások hitelesítését megtagadná, legyen legalább annak nyoma a tárgyalási jegyzőkönyvben, hogy az eredeti okmányokat bemutatni akartuk, de az nekünk meg nem engedtetett. Ezt tenni köteleességünkben és jogunkban áll a körrendelet szigorú fenyegetései után.

Ez okmányok alapján a körrendelet értelmében és intenciójához képest a legszigorúbb lelkiismeretességgel kell kimutatni a tanítói jövedelmet. Az alapítványoknál és alapítványoszerű okmányoknál az okirat szószerinti értelme az irányadó. A magyar nyelvben nem olyan ritka s ismeretlen szó a kántor szó; a ki rendelkezésénél a kántorra, kántori teen-

dőkre, kántori javadalomra gondol minden nehézség nélkül, ki is fogja azt fejezni okiratilag. A hol az alapítólevelekben tanítói javadalmazásról van szó, ott az evangélikus egyháznak oly szent és sérthetetlen tulajdona alapított, mely a népiskolai elemi tudományoknak, jelesen a vallástannak s a növendékek vallásos szellemben leendő nevelésére adatott. A készpénzfizetést pótló vagy kiegészítő földilletmény jövedelmét a rendelet a kataszteri becsü szerint rendeli kitüntetni; és ez ellen egyelőre kifogást tenni nem lehet, ámbár a törvény a kataszteri becsüt nem említvén, nagyon kétséges, vajjon ugyancsak ezen becsértéket kívánta-e felvenni és nem-e a tényleges helyi érték szerinti becsértéket; mivel t. i. a tanító értelmességénél fogva, de annál fogva is, hogy rendszerint külön széna-szalma javadalma is van, melyet földjeire fordít, belterjesebben szokott gazdálkodni, mint szomszédjai, és mivel a tanítónak kis földje a konyhára szükségeseket mind kiszolgáltatja, melyeknek értékét megbecsülni alig lehet, melyeket a kataszteri becslés — nagyobb méretekből dolgozván — eléggé nem méltathatott. Egyébiránt sok helyen a földet az egyházközség meg is munkálja, ezen szolgálmány helyi értékét mindenesetre számba kell venni. A tandíj-jövedelem sok egyházközségben megszűnt a tanító külön javadalma lenni, szedi azt az egyházközség saját pénztárába. Az egyházközség pénztárába e czimen befolyt összeg, azt hiszem, minden akadály nélkül tanítói javadalomnak fog vétetni s a kántortanítóknak fix fizetéséből a felezés előtt leszámíttatni. A midőn pedig tandíjczimen maga az egyházközség sem szed az iskolába járóktól díjat, akkor azt hiszem méltányos a kántortanítók fix fizetéséből a felezés előtt leütüni, mint tisztán tanítói jövedelmet, oly összeget, mely a vidéken levő szokás szerinti tandíj-jövedelemnek megfelel. Nem szabad elfelejteni annak felemlítését a tárgyalási jegyzőkönyvben, ha a tanítónak jövedelme „ad personam“ tekintendő, azaz olyan, mely a legközelebb tanítóváltozáskor lényegesen módosulni fog (mivel például a jelenlegi tanítóra nézve fennáll a régi hívány érvénye, mely meg oly községeket is kötelez, melyeknek külön tanítójuk van, de személyváltozáskor ezeknek kötelezettsége megszűnik). A tárgyalási jegyzőkönyvek és azok csatolmányai az iskolaszék által, illetve a tanító által három példányban lemásolandók és a jelenvoltak által aláíratnak. Az egyik példány az illető iskola közvetlen hatóságának lévén átadandó, az egyházközségi iskolaszékek ennek hiteles másolatát az esperességi hivatalhoz haladék nélkül bekiüldeni kötelesek. A kántortanítói javadalomnak és pedig külön a kántornak, külön a tanítónak bármily tekintetben való módosítása nyilvántartás, esetleg megerősítés végett az esperességi hivatalhoz legott bejelentendő azon körülmény megjelölésével vagy okmány, illetve községi, hitközségi határozat másolatának kíséretében, melylyel a fizetés emeltetett vagy módosult. A miniszteri leirat is elrendeli, hogy a tanítói állomással egybekötött és f. évi októberig megállapítandó javadalomnak bármily tekintetben

való módosítása legott bejelentendő, azon körülmény megjelölésével vagy okmány, illetve községi, hitközségi határozat másolatának kíséretében, melylyel a fizetés emeltetett vagy módosult. És ez az iskolaszékeknek a közigazgatási tisztviselő által a tárgyalás alatt ki is fog jelentetni. Akkor talán meg fogják tudni azt is, hogy hová jelentendő be a tanítói javadalom módosítása; mert arról a miniszteri leirat körülményesebben most nem szól. *Kund Samu.*

Ne keverjük a politikát egyházi lapjainkba!

Megvallom, örömmel szoktam olvasgatni Andorka Gyula úrnak e b. lapban meg-megjelenő s erős ev. érzülettől duzzadó jeles cikkeit; s átolvasom még azokat is, a melyek a „Nemzet“ hasábjain szoktak tőle olykor-olykor megjelenni.

Örömmel olvastam el e b. lap legutóbbi 33. számában „Helyzetünk“ cím alatt megjelent vezércikkét is; melynek egy bántó passzusa — az én nézetem szerint — inkább illetet volna a „Nemzet“ című politikai lapba, mint e párton kívül álló egyházi közlönyünkbe. Nem tehetem, hogy arra, habár néhány rövid szóval is, ne reflektáljak!

Azt írja az igen t. cikkíró úr, hogy „már a valódi magyar, törvénytisztelő, dynasztikus s a kiegyezkedési alapon álló evangélikusnak nincs annyi elismerés megadva, mint a legszélsőbb ellenzéki párton álló katolikusoknak és reformátusoknak!“

Czikkíró úr tehát a hazai három felekezetet politikai pártállás szerint osztályozza; s így szerinte a katolikusok és reformátusok mind szélső ellenzékiek (?) s a valódi magyar, törvénytisztelő, dynasztikus evangélikusok pedig mind a kiegyezkedési alapon állók. (!?)...

E szerint tehát a világi karból ti Prónayak, Győry Elekek és Haviárok stb., s a lelkészi karból ti Veres Józsefek, Gyurácz Ferenczek, Gáncs Jenők, Bartholomaeideszek és Rimmlerek stb. és ti számos más magyar evang. hivek, a kiknek nem kell a kiegyezkedési alap, s a kik talán velem együtt épen ebben látjátok szeretett hazánk hanyatlásának egyik főokát, — nem vagytok valódi törvénytisztelő magyarok s dynasztikus evangélikusok!?! . . . Mert hát egyenesen ez következne az Andorka úr által felállított tételből! . . .

Már engedjen meg az igen t. cikkíró úr, de ismertem én s ismerek ma is elég kath. és ref. püspököt, papot és világit, a kik hiveikkel együtt mind a kiegyezési alapon állnak s kipróbált erős hivei az úgynevezett szabadelvű pártnak; s viszont mi közöttünk is vannak elegenden úgy a papi mint a világi részen, a kik ama kiegyezési alapért épen nem tudnak lelkesülni. Legyen kinek-kinek az ő hite szerint! De a naivságnak igen magas foka kívántatnék ahhoz, ha valaki hazánkban a politikai pártokat vallás szerint akarná osztályozni.

Nem szándékom az igen t. cikkíró úrral e kérdés felett e lap jogkörét különben is meghaladó polemia bocsátkozni, csupán azt engedje meg, ha befejezésül egy velem történt s egészen ide illő kis történetkét beszélek el!

A legutóbbi követválasztáson, a hol ev. hiveim kivétel nélkül mind a függetlenségi párt jelöltjére adák szavazataikat, egy vidéki kormánypárti uri hivem előttem és többek előtt csudálkozását fejezte ki, hogy „a művelt evang. lelkészi karból is lehet valaki a függetlenségi párton!“

Mire én azt felelém neki: „Azon épen ne csudálkozzék a tek. úr! Mert én először születtem magyarnak és csak azután lettem evangélikussá. S igaz, hogy a mi felekezetünkhöz tartoznak Erdélyben a szászok s felvidéken a tótok — kik között akadnak panszlávok is s ezek közül egyiket sem lehet magyar chauvinizmussal gyanúsítani s ezek bizony mind kivétel nélkül a kormány pártját támogatják. De a tiszta magyar vidékeken Tiszán innen s Tiszán túl is mindig azt tapasztalám, hogy a magyar emberek, legyenek azok bármilyen vallásuk is, egy szívvel s egy lélekkel a függetlenségi párt zászlajára irt szabadelvű eszméknek hódolnak!“

Emyit kívántam tisztelettel megjegyezni Andorka úr multi politizáló cikkére is! *Hegyaljai.*

BELFÖLD.

A bánati ag. hitv. ev. esperesség közgyűlése. Nagy területen szerte szórt egyházainkból a lelkésztársak közül 21 s a nem lelkészek közül amazoknál valamivel kevesebb számú képviselőt hozott össze boldog viszontlátásra ez idei esperességi közgyűlésünk, melyet ez uttal is szokott helyén, Temesvárott augusztus hó 16. és 17. napjain tartottunk meg. A közgyűlésen meg nem jelentek közül mély sajnálkozással vettük különösen esperességünk egyik oszloposának, a gyűléseinket eddig nemcsak soha el nem mulasztott, de az egyházi élet körébe vágó gazdag ismereteivel, az egyházi intézmények szolgálatában kifejtett lelkes ügybuzgalmával gyűléseinken mindig élénk tevékenységet tanúsított alesperesünk, nagyt. Bujkovszky Gusztáv fájdalmasan lesújtó, váratlan családi csapás miatt kényszerült otthonmaradását, „szorongó aggódással virasztván akkor kedves Sarolta leánya betegágya mellett. S a mitől rettegett az aggódó család, fájdalom csakhamar be is következett; f. hó 28.-án délután 6 órakor ragadta el szemefényét, a kiváló szépségű s lélekemességével párját ritkító, csak kevéssel ezelőtt viruló egészségű hajadont a kérlelhetetlen halál. Örkdjék az ég kegyelmének vigasztalása a megtört családon s elköltözött kedvesük hült porain lengjen az Ur békesége s a hű emlékezet!“

Összejövetelünk megszokott módon, mindenekelőtt az Ur segélyül hívásával, az ez uttal Chován Zsigmond lugosi testvérünk által végzett istentiszteleten s urvacsorában való részvétellel megszentelve vette kezdetét, nyomban ezt követőleg ugyanaz napon aug. hó 16.-án reggel megkezdtük a keresztyén munkás szeretet missioját teljesítő gyámintézet közgyűlését. A gyámintézeti célokra egyházaink meghozott ez idei áldozatai ez uttal is örvendetes képét tár-

ták élénk egyházaink nem szűnő nemes jótékonyosságának, melylyel több éve leginkább látjuk ékeskedni világitó szövetségük, követésre méltóan másoknak — a lieblingi egyházat. Az esp. gyámintézet a begyült adományösszegnek saját rendelkezésére eső $\frac{1}{3}$ -át a lugosi és birdai egyház közt osztotta el s a gyámintézet felsőbb forumai segélyzésére a bánáti missiot, az orsovai, resiczai, birdai s lugosi egyházakat ajánlja.

Ezután esp. papi s tanítói segélyző egyesületünk közgyűlése következett. Örömmel vettük annak vagyona tekintélyes gyarapodását, mely most 21,601 frt 81 krt tesz, a tavalyihoz képest 1271 frt 32 krral nagyobbodván. Az egyesület tagjainak száma 29, nyugdíjasa 8, kik különböző összegekben együttvéve 580 frtot húznak évi nyugdíjúl. Határozatott, hogy jövő évtől a nyugdíj személyenként évi 150 frtra emeltessek, a mi, tekintve, hogy eddig a legmagasabb nyugdíj 100 frt, rendkívül kedvező eredménye egyesületünk pénzügyei jól rendezett s kezelt voltának s ékesen szóló bizonyossága, elvitázhatlan érdeme a jól választott vezető tényezők: Kernúch Adolf egyesületi elnök s Bujkovszky Gusztáv pénztáros a pénzkezelés körüli buzgalmanak s bölcsességének.

Most — kis pihenő után — maga az esp. közgyűlés jött sorra, tárgyalandó fontosabb ügyei előkészítettven előbb az azt rendszerint megelőzni szokott értekezlet által, melyen a higgadt modorát mindvégig megtartott, menetében mindvégig nyugodt, szabatos s magas színvonalon állott eszmecsere biztos következtetést engedett a közgyűlésnek szintoly helyes mederben való lefolyására. S így is volt.

Másnap reggel — szokásos ének s ima után — esperességünk közgyűlése, ntiszt. főesperesünk szószólásával, a szentesített zsinati törvény értelmében, megalakultnak nyilvánítva magát, esp. felügyelőnk mélt. Ambrózy Béla báró szónoki hévvel előadott nagyhatású megnyitó beszédet tartott, melynek fényesen sikerült voltára vall az esp. gyűlés — egy felvetett indítvány folytán — hozott abbeli határozata, hogy inntül esp. felügyelőnk megnyitó beszédei a közgyűlési jegyzőkönyvben szinte kinyomattassanak, melyeket eddig a jegyzőkönyvekben sajnálattal nélkülöztünk. A megnyitó beszéd jelezve a közegyházunkat érdeklő országos főbb mozzanatok, ezekkel szemben élénk színekkel ecseteli hitfelekezetünk helyzetét. Kiváló szakavatottsággal mutat rá a közegyházunkban rejlő életerőre, de ismerteti bajait is, melyekkel részben régóta küzd, részben most kezd fenyegetve lenni. Ebbeli beható fejtegetései után áttérve esperességi felügyelőnk esperességünk életviszonyaira, örömmel tapasztaltuk ezekre vonatkozó otthonosságát is s kiemelkedő mozzanatul szemeknk elé tárja ntiszt. főesperesünknek esperességünk életében korszakalkotó 20 éves működését s ennek ma tapasztalható számos dicséretre méltó eredményét: az egyház-iskolai administratio példaszzerűen rendezett voltát; az egyházak s iskolák úgy bel-, mint külviszonyainak mind nagyobb virágzásra emelkedését; az esperesség területén a hazafias szellem teljes meghonosodását, minek egyik látható jeléül szolgál az a körülmény is, hogy az esp. jegyzőkönyv 20 év óta kizárólag magyar nyelven vezetetik s már ugyanannyi idő óta az esp. közgyűlés tárgyalási nyelve, valamint az egyházak közti hivatalos érintkezés is kizárólag

magyar, hogy az istentisztelet magyar nyelven való tartása az egyházakban szinte mind jobban terjed, a mi — esperességünk egyházainak polyglott nyelvűsége mellett — mind oly körülmény, mely mindenestre nem a véletlen műve, hanem mindenek felett a vezér éberségét, buzgalmat, bölcsességét hirdeti.

Nagytitst. Kramár Béla főesperes terjedelmesen s szokott remekléssel kidolgozott évi jelentését hallgattuk meg ezután, melyből különösen említésre méltók a következő adatok. Imrefalván — Lugos mellett — Lajosfalva községből új telepítvényül oda szakadt 500 lelkes egyház alakult. Tót-Aradácson harmadik iskola létesítettett, e célra a község egyetlen korcsmaépületét véve meg s alakítva át az egyház; Tisza-Szent-Miklóson a csekély számú hívek ez évtől saját külön iskolával bírnak. Néhai Fuchs András volt nagy-kikindai lelkész az esp. papi s tanítói segélyző egyesületnek 2500 forintot hagyományozott. Temes-Buttyin a jövő évben új lelkészlak építéséhez fog, mely célra csupán ez évben s csupán a papi teleknek — levén az egyház anyagi megerősödése céljából két év óta ma is lelkész nélkül — haszonbéréből 700 frt folyt be s összesen az említett célra két év óta 1340 frt 83 krral rendelkezik, daczára, hogy 1000 frtnál többre rúgott adósságát már szinte lerőta teljesen. Az esperesség szegény egyházai, lelkészei s tanítói ez évben 774 frt 25 kr. segélyben részesültek különféle czímen s forrásokból. A franczfeldi egyház 100 éves fennállása emléket ünnepelte, ez alkalomból ügyesen szerkesztett saját monographiáját is kiadván az egyház. Esp. főjegyzőnk, ntiszt. Kernúch Adolf lelkészi működése 25 éves jubileumát ülte, mely ünnepély, hogy szűk, ugyszólván csak egyházhivei körére szorítkozott s nem nyilvánult tüntetőbb alakban, mi sokak óhaja volt, emez óhaj valósulása csupán a jubiláns szerénységén tört meg. Irodalmilag működtek ez év folyamán az esperesség tagjai közül: Zvarinyi Emil, Jeszenszky Ignác és Schwalm György lelkészek. A főesp. évi jelentést az esperesség népesedési mozgalmára s tanügyére vonatkozó statisztikai adatok zárták be.

Most következtek a — temes-krassói, alvidéki s torontáli — körlelkészek s az — orsovai, lugosi, stajerlaci, nagykikindai, törökbecsei — missiói központokról szóló külön-külön felolvasott jelentések, melyek tárgyában jövőre nézve határozatott, hogy az iskolai s missiói jelentések egy egy előadónak adassanak ki, a ki azokat egybefoglalva terjeszti elő s ily alakban fognak a jelentések jegyzőkönyvbe vétetni. Határozatott továbbá a missiói szórványokon lakó hívek megadóztatása, illetékes lelkészeik javadalmának gyarapítására.

Szönyegre került a bács-szerémi esperesség területén levő ó-becsei hívek kérvénye esperességünkhöz való csatoltatásuk tárgyában, mely kérvény szabályszerű eljárás végett a bács-szerémi esperességhez tétetni határozatott. A hertelendyfalvi egyháznak ó Felsőjétől adományul kapott 200 hold földjére vonatkozó vitás s per alatt álló ügyben tett javaslat, hogy ez iránt az egyházkerületi felügyelő, Fabiny Teofil ó nagyméltósága közbenjárása kéressék, elfogadtatott. Helyeslő tudomásul szolgált a torontál-erzsébetlaci egyház jelentése, mely szerint a polgári község által az egyház fentartási szükségleteire adományozott 10 hold fejében, addig, mig ez kiosztható lesz, az említett

polg. község évi 120 frtot fizet az egyháznak. A temesbuttyini egyház a megtakarított időközi lelkészi javadalom iránt szabályszerű számadás beterjesztésére utasítatik. Az esp. elnökség megbizatik az esperességbeli tanítók testületté alakítása iránt teendő intézkedésre, a mit szükségessé tesz a zsinati törvény abbéli rendelkezése, hogy az esperesség tanítói saját körükből választott egy tanítóküldött által képviseltethessék magukat az esp. gyűlésen. Az egyetemes theol. akademián Pozsonyban néhány theologusnak az ez idei katonasorozáskor tanusított panszlavisztikus viselkedése tárgyában határozatot, hogy az egyházhatóság kellő intézkedés megtételére hívassék fel, a mely a felmerült bajok elhárítását erélyesen eszközölje. Nagyobb vitát idézett elő az államkormány egyházpolitikai reformja, melyre nézve az esperességi gyűlés kimondotta, hogy szemben állni e téren nem akar a kormányval, de elvárja s kívánja, hogy a tervezett reform megvalósulása hitfelekezetünk érdekeit sem annak beléletében sem külső viszonyaiban ne sértse. Az e tárgyra vonatkozó élénk vitában ntiszt. főesperesünk álláspontja, melyet esp. felügyelőnk s dr. Korniss Géza esp. ügyész támogattak, győzött, bár csekély többséggel, Zvarinyi Emil ellenkező javaslatával szemben, mely — ha az államkormány reformtervezete hitfelekezetünk érdekei megsértésére irányulna — a kormány ellen a petitionalis jog gyakorlatba vételét kívánta határozattá emelni.

Az egyházkerületi gyűlésre menő követekül az elnökségen kívül Zvarinyi Emil, Binder Jenő, Kolenyi Emil, dr. Korniss Géza, Németh Antal s Kovách Sándor választattak. Az esp. törvényszéket az esperességi elnökség elnöklete alatt a következő tagok képezik: Zvarinyi Emil, Skultéty Sándor, Paulinyi Sámuel, Jeszenszky Nándor, Kayser Lajos, Németh Antal, Asbóth Aladár, dr. Maugsch Albert, Grassel János, Hönsch Ede; ügyész: dr. Korniss Géza; jegyző: Jeszenszky Ignác. Az esp. számszékét alkotják az esp. elnökség s Zvarinyi Emil, Chován Zsigmond lelkészek és Jeszenszky János temesmegyei főszámvévő. A jövő évben foganatosítandó levén az esp. tiszújítás, az e célra szolgáló szavazatszedő bizottságba Kernúch Adolf elnöklete alatt Kiss Kálmán és Kovách Sándor választattak. Az esp. szabályzat készítésével az esp. elnökségen kívül Kayser Lajos, Zvarinyi Emil, Binder Jenő és Jeszenszky Ignác bizattak meg.

Az esp. közpénztár állapota ez évi bevétel 730 frt 60 kr. Kiadás 368 frt 72 kr. Maradvány 361 frt 88 kr. Hátralék 45 frt 60 kr. Vagyon 407 frt 48 kr. Az esp. zsinati pénztár tartozásul 850 frt, lerovássul 195 frt 31 krt, hátralékkul 654 frt 69 krt mutat.

Hátra volt még a beterjesztett kérvények elintézése. A Zsedényi-féle jutalomra Hönsch Ede kis-semlaki és Schreiner Dániel lugosi tanító lett ajánlva. A Baldácsy-féle segély iránt a lugosi s birdai egyház s Pántyik János resiczai lelkész kérvénye határozottatott pártolólág felterjesztetni. A missiói pénzsegély tárgyában a missiói központok részéről beterjesztett kérvények a multban követett elosztási elv figyelembe tartásával nyertek elintézt. A kérvényezők közt a kis-semlaki egyház kellemetlenkedett azzal a kéréssel, hogy lelkésze ne gondolja továbbra a temesbuttyini egyházat, melyet az itteni lelkészi állás megüresedtével már két év óta gondoz. A kérvénynek

nyilvánvalólag intentiója ez volt: Miért tartson a semlaki egyház a buttyini egyház részére is lelkészt? Azért, hogy ez utóbbi a lelkészi üresedés alatt anyagi helyzetét javítsa? Miért nem javítja ezt önnönmaga emberségéből a nélkül, hogy rá szorulna a semlaki egyház lelkészének gondozására? A semlaki egyház azért tartja lelkészét, hogy saját egyházát s ne másikat is gondozzon! S ha a két egyház — ideiglenesen is — dualismus viszonyában van egymással, akkor a buttyini egyház a semlaki lelkészi állás javadalmazásához megfelelő bizonyos részben való hozzájárulást vállaljon el s ne csupán mellékesen javadalmazza a semlaki lelkészt; vagyis midőn a buttyini egyház saját anyagi javát mozdítja elő a lelkészi moratoriummal, a kis-semlaki egyházból — lelkészének átengedésével — nyert kiségitetése által: tegye meg a buttyini egyház a jó szomszédhoz illő azt a viszont-szivességet, hogy a semlaki egyháznak lelkészfizetési terhet is bizonyos részben viselje! Hát furcsa felfogás ez meglehetősen s épen egyházi téren — valláserkölesi szempontból — legkevésbé sem indokolt, mert az irigység ri ki belőle. S egyébként nem lehetséges-e még valaha, hogy Semplak visszakapja a kölcsönt Buttyintól, midőn a két egyháznak a mostanítól merően ellentétes helyzete áll be?! Hogy a semlaki egyház legkisebb rövidséget is szenvedne a lelki gondozásban az által, hogy lelkésze a buttyini egyházat is gondolja, azt a semlaki egyház maga sem állítja komolyan, a mint hogy egy felől a két egyház feltűnően közel szomszédos fekvése miatt, másfelől ismerve Semplak derék lelkészét, ki kötelességeiben teljes buzgalommal, pontossággal s szorgalommal szokott eljárni, nem is állíthatja. A semlaki egyház kérvénye természetesen el lett utasítva.

Végül — felmerült indítvány folytán — határozat hozott az iránt, hogy esperességünk elnevezésében a „bánati“ szó helyett „bánsági“ használtassék, magyarosabb levén az utóbbi szóképzés.

Ezzel a közgyűlés ügyei letárgyalva a „Hungária“ szállónak a test részére való táplálékkal terített asztalához gyülekeztünk, hol esp. felügyelőnk szivességéből ez uttal is az ő általa oda készítettnei rendelt saját termésű hirneves asszaborai vártak ránk. Vigan csengett a pohár s szinte büszkévé tette nemes tartalma, a milyennel mai napság már vajmi ritkán dicsekedhetik. A szép, komolytárgy pohárköszöntők (esp. felügyelőnk, főesperesünk, dr. Korniss Gézáé s a t.) bizony-bizony helyet kényszerültek adni az elméseknek, melyek közül elég említenem a sikerült leleményes szójátékaival minden ily alkalommal kitünni szokott Kernúch Adolf esp. főjegyző által előadottat a különféle „ing“-ekről s az érdekes pohárköszöntő csattanós vége Liebling lett. Hasonlóan sikerült humoros felköszöntőt hallottunk Liebling lelkészétől, ki esp. gyűléseink jegyzőkönyv-hitelesítőit apostrofálta szellemesen, kik 10 év óta mindig ugyanazok s kik a jegyzőkönyv-hitelesítés terén bokros érdemeket szereztek maguknak s ezért méltatja e téren — mint 10 éves jubilánsoknak — közhasznú fáradozásait. Végül Schwalm György angol s Paulinyi Sámuel és Nyácsik Endre lelkészek latin nyelvű felszólalása fejezte be a pohárköszöntőket, a legutóbbié azon praktikus haszonnal is járt, hogy az aszódi felső leányiskola javára 25 frtot gyűjtött össze.

Igy — mikor aztán a vasut menetrendje jobbról-

balról megbontogatta a társaságot — derült hangulatban szédítettünk el kiki haza felé. *Kiss Kálmán*, aradúci lelk.

A sáros-zempléni ev. esperesség ez évben már másodszer gyűlésezett. Először július 18.-án s most másodszer augusztus 29.-én. Az elsőnek főbb tárgyát leginkább a volt esperességi felügyelő dr. Tahy Mihály sáros-megyei volt főjegyző leköszönése s az esperes szokott évi jelentése, a gyámintézet és egyéb kevésbé jelentékeny tárgyak elbírálása képezték. Ekkor történt a megállapodás úgy az esperességi mint az egyetemes felügyelőre nézve is. — A szavazatok beadására augusztus hó 10-ike tüzetvén ki, az urnából csaknem egyhangulag Bánó Árpád megyei árvaszéki ülnök neve került ki. — Az ő beigtatása adta a második gyűlés tartására a legfőbb okot. — A szavazatbontó bizottság Hörk József elnöksége alatt betérjesztvén a szavazatok eredményét, a megválasztott esperességi felügyelőért küldöttség ment, melynek kíséretében megjelenve lelkes éljenzéssel fogadtatott. A világi főjegyző Körvélyessy Béla alaposan fogalmazott beszédben üdvözölte, mint a kinek tisztjéhez tartozott a zsinati törvény szerint megüresedés alatt az esperességi felügyelő teendőit teljesíteni; fejtegette nevezetesen köteleseit az egyház, templom, iskolák gyarapítása, fejlesztése körül; a protestantizmusnak a hazafias élet és kultúra érdekében kifejtendő működése s az egyházmegye jóhírnevének megőrzése körül; mire a beigtatandó esp. felügyelő ugyancsak magvas tartalmu beszédben felelt, főtárgyát az autonómikus egyház jogai és kötelességei körülírása képezvén. Bennem — ugymond — nem az én, de az apa érdemeit tisztelték meg (atyja az egyházi életben is kiváló Bánó József), a prot. érdeke a haza érdekeivel mindig összeforrt s elődeink mikor a protestantizmus jogait védték, védték egyszersmind a haza, az alkotmány jogait is. A kerületi rendezetben előirt eskü ünnepélyes letvése után a főesperes üdvözölte az új esp. felügyelőt, ki benne — ugymond — az igaz férfias jellemet véli megtalálni, melynek legfőbb vonása a sikeres munkálkodás és az odaadó szolgálat a közegyház munkamezején is, nincs aggodalom, hogy az evang. egyház fel ne találja lelkes világi bajnokait, főképp a nagy nevű Bánó családban, melyből már sok évtizedek alatt édes apja József s nagybátyja Miklós oly odaadóan szolgálták az egyházat, közelebb a mi — sokszorosán érzékenyen sujtott sáros-zempléni esperességünket. — Felállt ezután Hörk József az eperjesi collegium ezidőszerinti igazgatója, ki a collegium részéről, mint a collegiumnál régi idők óta pártfogósági szerepet vitt esperesség fejét, világi elnökét üdvözölte. — A beszédek jegyzőkönyvbe igtatása közóhajként nyilvánulván a tulajdonképeni ülés kezdetét vette előre jelelt tárgysorozattal. — Az esperesség másodfelügyelőjévé dr. Herczogh Árpád eperjesi kir. közjegyző, sáros-megyei birtokos választatott. Erre előadta a pénzügyi bizottság jelentését; e szerint a 20 anya- és külön számadást beadott 8 leányegyház múlt évi bevétele volt 14,950 frt 55 kr.; kiadása 13,507 frt 55 kr.; az egyházak összes vagyona alapítványokon 39,784 frt 16 krt tesz ki; adóssága 6872 frt 78 kr.; a tanítóegylet vagyona 1811 frt 40 kr. Szomorú tény az, hogy némely egyházak a kész tőkéhez nyulnak kisebb építkezések eszközlésénél is; örvendetes eredmény számba megy, hogy az abosi egyház tőkét egy év alatt 1460 frt 40 krral szaporította.

2. Az esperességi u. n. ötös pénztár t. i. lelkész-özvegy-árvanyugdij, elagott lelkészek, épületes könyvek, szorgalmas tanítók és házipénztár, bevétele volt 2901 frt 04 kr., kiadása 2756 frt, összes vagyona 17,932 frt 07 kr., szaporodás az év végén 658 frt 34 kr., örvendetes tudomásul szolgált. Az özvegyek ebből 40 frtnyi nyugdíjt élveznek. — Minthogy pedig a rendkívüli esőzések s víz-áradások a lelkészeknek is nagy kárt okoztak, úgy hogy némely nagyobb családú és szegényebb egyház lelkészénél a megélhetés is aggasztó, a ki igénybe akarja venni, az esp. gyűlés e pénztárból csekély kamat mellett a lelkészeknek e pontnál 50 frtnyi kölcsön felvételét engedélyezte.

3) Az esperességi segélypénztár bevétele 462 frt 47 kr., kiadása 375 frt 80 kr., vagyona 96 frt 67 kr. volt az év végén. Mind e pénztárakat kezelő penztárosoknak a felmentmény megadatott. A Baldácsy-alap segélyezésére felterjesztetnek ugyan a beadott kérvények, de egyszersmind a kerületi gyűlés elé azon határozati javaslat beadása véleményeztetett: miszerint tekintettel a rendkívüli sok esőzés és felhőszakadások következtében beállott víz-áradások által csaknem minden lelkésznek okozott tetemes károk folytán biztos kilátásban lévő általános inségre, tekintettel arra, hogy az 1879,80-iki sáros-megyei inség alkalmával a nép és a tanítók is részesültek némi segélyben, egyedül az evang. lelkészek számára nem volt a magas kormánynál alap (!) segélyezésre s onnét keveset vagy ép semmit sem várhatni, tekintettel arra, hogy legtöbb lelkész szerénysége, de meg önérzete is nem engedi meg, hogy koldusszerepre lealázva magát — nyomorogva bár családja számára kunyorálgjon segélyt — az esperesség nevében a gyűlésből adassék be egy tiszteletteljes előterjesztés a segélynek a vizkárosult lelkészek közt leendő ki- illetve felosztása iránt. Különös is az egyáltalán, hogy míg a tanítók a Zsedényi-alapból az esperesség felterjesztésére megkapják a nekik hagyományozott ösztöndíjt, addig a lelkészek állásukat lealacsonyító kérvényezésre vannak kárhóztatva és megtörténhetik sokszor, hogy „szemesnek a világ, szegyen koldusnak pedig üres a tarisznyája“ közmondási igaz szavak tanúsága szerint gyakran olyanok is igénylik a Baldácsy-ánomot, kiket sem családi minőségük, sem szolgálati érdemeik, sem jövedelmi existenciájuk nem minősítenek a segélyezésre. Az egyházak közül Komlós és Kapi-Németfalú és két lelkész özvegy kérelmeznek.

Ezután a tanügyi bizottság tette meg évi előterjesztését, mely esperességünknek a tanügy terén kifejtett működésének hű tükrét tárta a gyűlés elé. Még mindig nagy a mulasztók száma, mi nagy részben evang. hiveink nagy szétszórtságának s népünk röghöz kötött szegénységének is tulajdonítandó.

Legjelentékenyebb és legkomolyabb tárgya volt ezuttal az esp. gyűlésnek a kerületi nyugdíjintézeti választmány által szétküldött s a kerületi gyűlésre betérjesztendő javaslat. Mindig valódi lelki örömmel gondolt a tisztai kerületi nyugdíjintézet részvényese e fejlődő közintézményre. S íme most elijesztő módon kiadta a kerületi nyugdíjintézeti bizottság elaborátumát, miszerint fenyegető veszéllyel áll szemben s nagy összegek hozzá-, jobban utánfizetésére javasolja megróni, esetleg kilépésre hívja fel a részvényes tagokat. Honnét lesz képes egy 4 vagy 500 frttal dotált lelkész 500—1000 frtnyi különbözetet be-

fizetni vagy annak 5%-tőljiát az évi tagsági díjjal együtt pontosan fizetni? Ez az egy megnyugtató gondolatja volt a nyomorral életén át küzdő egyházi munkásnak, hogy családjának legalább halála esetére ha kenyérdarabot nem, legalább morzsát biztosít! A részvényesek véleményadásra hívtak fel. 461 cselekvő s 76 nyugdíjas részvényes jövője van kérdésben. Quid consilii? Videant consules. Általános vélemény gyanánt nyilvánult, hogy a kerület, mely kötelezi minden egyházi hivatalt viselő tagját a belépésre, hivatva van nemcsak a részvényes tagok megadóztatásával, de más bölcs intézkedésekkel is a nyugdíj ügyét tisztázni. Est modus in rebus. A tanítókért fizet az iskolafentartó hitközség. Ott van az államsegély is.

Tudomásul vétetett a miniszteriumnak a tanítói javadalmak tárgyában kiadott rendelete, mely által a tisztán tanítói jövedelem közigazgatási uton lesz összeírandó.

Mint közérdekű s általános kíváncsiságot ébresztő dolog hozott fel a pénzügyminiszterium utasításából elrendelt házaspárok s a párbér összeírása. Mi czélből? Mint avatatlanok ezt nem tudva, jóhiszeműleg és tényálladékiilag beadjuk.

Nemely apróbb ügyek s indítványok letárgyalása után a hivatalos gyűlési teremből a testi táplálék betárgyalására gyülekezünk. Volt szellemes és humoros pohárköszöntő elég. A társaság már megfogyatkozott, de a hátralévők annál készségesebben sorakoztak a barátságos asztal körül, a midőn dr. Masznyik pozsonyi theol. tanár jelent meg körünkben. Őszinte s baráti bizalmi beszélgetések közt telt el az a rövid idő, melyet együtt töltöttünk. Kár, hogy a „finis vacationum“ csak rövid időt szabott ügyes-bajos dolgaink megbeszélésére. Mindenki sietett hivatása tüzhelyéhez, ki Abaujba, ki Sárosba, ki Zemplénbe, ki Pozsonyba azon szívélyes óhajjal: vajha a gondviselés örködnék közegyházunk egységes szelleme felett, hogy együttesen, közös erővel üdvös dolgokat művelhetnénk Urunk-Üdvözítőnk országa felvirágoztatására.

Z. O., jegyző.

A tátraaljai esperesség folyó évi augusztus 29-ik napján tartotta Nagyszalókon dr. Szontágh Miklós esp. felügyelő és Schönviszner János főesperes ikerelnöklete alatt rendes évi közgyűlését, melyet augusztus 28. délután az esp. gyámintézeti közgyűlés és a gyűlés napján reggel 9 órakor a gyámintézeti instentisztelet Schweizer Jakab, forbergi lelkész szónoklatával előzött meg.

A közgyűlést rövid beszéddel a felügyelő úr nyitotta meg, rámutatván a már most ő Felsége által is szentesített zsinati törvényekre, melyek értelmében most először gyűlésezünk és melyek ezen gyűléstől több intézkedést kívánnak.

Erre a főesperes ur előadta a nagy gonddal összeállított és az egyházi és iskolai élet minden mozanatára kiterjedő évi jelentését. Ezen jelentés szerint az esperesség lélekszáma 9863-ra apadt. Az összes gyülekezetek készpénzbeli vagyona 67,608 frt.

Nagyobb csapások által tetemes kárt szenvedtek Hollódomnicz, Szentgyörgy és Svábócz gyülekezetek, a mennyiben nevezett községek határain jégeső, zápor és árvíz a hiveknek földjeit évekre elrontották.

Örvendetes eseményként említettett a mult évi november 13-ikán az új-erdőfalvi leánygyülekezetben lefolyt 100 éves templomszentelési örömmünnep.

Hagyományok és adományok czim alatt jelentetett,

hogy Hollódomniczon néhai Turek Jánosné a lelkészűzetési alapra 16 frtot és néhai özv. Jacke Mártonné 10 frtot hagyományozott. Ugyanott a hivek egy templomi csillárra 243 frtot gyűjtöttek, mely összeghez az Amerikában időző hivek is hozzájárultak. Nagy-Szalókon Loisch Jakab és Susanna 50 frtot az egyháza és 100 frtot az iskolára adományoztak. Azonkívül egy Páter nevű egyháztag 800 frtot és dr. Szontágh Miklós egyházi esperességi felügyelő a paplak renoválására 20 frtot. Svábóczon Mlinár nevű egyháztag egy 200 frt értékű rétet ajándékozott az egyháznak. Új-Erdőfalván a 100 éves örömmünnep alkalmából a hivek nagy része, élükön az espereslelkész és felügyelő, szintén nagyobb-kisebb összegekkel járultak hozzá a templom renoválásához.

Az iskolák Szepes-Vághelyen kívül mindenütt rendben vannak. A tanulók száma volt 1286 mindennapi és 491 ismétlő. A tanítók közül Ruman János Krighen meghalt.

A kimerítő jelentés tudomásul vétetett és az előadó esperes urnak valamint elnöktársának is elismerés és köszönet szavaztatott.

A kerületi gyűlésre kiküldettek az elnökségen kívül Székely Gyula alesperes, Bartal Andor lelkész, Kullmann János országgyűlési képviselő és Knieszner Károly megbízó levelekkel; az esperesség többi lelkészei, valamint Gretzmacher Gyula és Weszter Pál felügyelők jegyzőkönyvi kivonattal.

Esperességi számvevőt és ellenőrt Weszter Pál felügyelő személyében választotta a közgyűlés.

A törvényszék következőképen alakult: Az elnökségen kívül a lelkészek közül választottak: Meleky András, Bartal Andor, Kallath Károly és Faix Mihály; a világiak részéről: Szakmáry Dónát, Badányi Mátyás és Sponer Andor; a tanítók részéről pedig Horvay János.

Számvevőszéki tagokul az esp. elnökségen kívül Székely Gyula, Weszter Pál és Gretzmacher Gyula lettek megválasztva. Egyúttal az is el lett határozva, hogy a gyülekezeteknek egyforma számadási minták szerint kell a számadásokat vezetni.

A Baldácsyanumhoz segélyezés végett ajánltattak özv. Szalagyi Mihályné, Meleky András svábóczyi lelkész, Hollódomnicz építkező egyház és Szublechnisz mint missiói pont.

A Zsedényi-féle ösztöndíjra ajánltattak Stark Károly, Schweizer Jakab lelkésztanító és Ambrózy Albert.

Felolvastatott a rókusi egyház kérvénye, melyben a tátraaljai egyházmegyébe való felvételért folyamodik. A kérelemnek helyt adta a közgyűlés azon föltételek mellett, hogy a rókusi egyház okmányilag igazolja a VI. sz. kir. városi esperességből való elbocsáttatását és hogy a XIII. városi és tátraaljai egyesült esp. nyugdíjintézetbe az alapszabályok értelmében a reá kivetendő és utána fizetendő összeget be fogja szolgáltatni.

Miután még az esperes ur a püspöki körlevelekben már közzétett fontosabb miniszteri rendeletekre felhívta a lelkészeknek figyelmét, a gyűlést az esp. felügyelő ur rövid szavakkal bezárta.

A Weszter szállodában volt azután a közebed, melyen az esp. felügyelő ur kezdte meg a királyra mondott lelkes felköszöntésével a toasztoknak hosszu sorát. F. M.

VEGYESEK.

— Király Ő Felsége a hodrushányai egyházközségnek az egyházi pénzalap gyarapítására 100 forintot adományozott.

— Püspöki egyházlátogatás. Főtisztelendő Sárkány Sámuel püspök úr nagy-kürtösi egyház rendezetlen viszonyai eligazítására s annak lelkésze és tanítója között fennállott viszály elintézése czéljából a helyszínen augusztus 29-én püspöki egyházlátogatást végzett. A püspök úr már 27-én nagys. Laszkáry Gyula esp. felügyelőhöz Nagy-Romhányba érkezett, honnét 28-án Ballassa-Gyarmatra jött, hol a nógrádi egyházmegye egyházi és világi tagjai által fényesen fogadtatva, a paplakon megnyugodott s innét nagy kísérettel 28-án d. u. 5 órakor Nagy-Kürtöstre érkezett. Megérkezése után megtartotta az egyháztanács ülését, melyen a hívány megállapítása tárgyalatott. Másnap 29-én d. e. meg lett tartva az ünnepélyes istentisztelet, melyen a nógrádi, honti és zólyomi esperes-ségeknek számos papja és a hívőknek nagy száma vett részt. A helybeli lelkész tisztt. Kovács Kálmán szócikről tartott beszéde után oltár elé lépett és szokott ékesszólásával békítőleg, feddőleg nagy hatást keltett az aranyasztú püspök. Az áldással végzett istentisztelet után megtartott egyházi közgyűlésen meglelt állapítva a hívány olyképen, hogy a föld jövedelmét és az egyházi szolgál-mányokat a hívek 800 forinttal megváltják, a stóliák meg-hagyattak eddigi állapotukban a fapénzt 75 forintban álla-pították meg a parochia gondozása az egyház terhére esik. A tanítói hívány rendezése bizottságilag fog elintéztetni. A lelkész és tanító ellen felhozott vádak részben alapa-talanoknak bizonyultak, részben az egyházi törvényszék-hez utasítottak, jöllehet a nép a vádakát már a gyűlésen igaztalanoknak nyilvánította. — Kürtösről a püspök, re bene gesta Szécsénybe Pulszky Gusztáv látogatására távozott.

— Érdekes templomszentelés készül a pilisi anyaegy-házhoz tartozó leányközségben Nyáregyházán. Főtiszt. Sárkány Sámuel ág. hitv. ev. püspök és főtiszt. Szász Károly, dunamelléki ev. ref. püspök fogják f. hó 20-án a nyáregyházi ág. hitv. ev. és ev. ref. hívek közös tem-pломát istentiszteleti czélokra felavatni. Legyen a kettős áldás foganatos a gyülekezeten és hívein.

— A pozsonyi evang. lyceum szeptember 4-én ünne-pélyesen megnyitotta a tanévet s 5-én megkezdődtek a tanítások. Városunkban és vidékén a szorgalomszak meg-kezdésére sok helyen zavarólag ható kolerajárványi tüne-teknek semmi nyoma, s így az idevonatkozó belügymi-niszteri rendelet Pozsonyra nem szólhatott. Adja Isten, hogy a mily akadálytalanul kezdhetette meg ez intézet mű-ködését, úgy folytathassa is.

— Diákotthon és mensa academica. A budapesti kir. magyar tudomány-egyetem ifjúsága a közeledő millenium alkalmából felhívást bocsát közre, mely mindenkinek, ki a humanus czélok iránt általában s főleg jövőnk reménye — hazánk ifjúságának — kiképzettése iránt érdeklődik, pár-tolói figyelmét megérdemli. A tudományegyetemen létező ifjúsági egyesületek felvirágoztatásáról és két új intéz-ménynek a diákotthonnak és a mensa academica létesítéséről van szó. Ha tekintetbe vesszük, hogy a középiskolából az egyetemre került ifju tapasztalatlanságá-ban utbaigazítás nélkül mily sokáig ide-oda bolyong; ha megfontoljuk, hogy a tehetség és szorgalom nem jár min-dig karöltve az előnyös vagyonos helyzettel: be kell lát-nunk az egyetemi ifjúság törekvésének nemességét, hogy az „Otthon”-ban tapasztalt társainak körében meleg, baráti részvételt és a nyomor ellen oltalmat nyujtson a tudom-ányegyetem ifju polgárának. Tagadhatatlan az is, hogy a társadalmi élet a jellemképzésnek leghathatósabb elő-mozdítója. De mint oly sok más törekvésnek, úgy ennek

is utjat állja a szegénység. A külföldi egyetemeken be vannak rendezve ily intézetek; hazai egyetemünkön még meglehetősen parlagon hever ez a tér és legfeljebb szegé-nyes kezdetekben műveltetik. Alig ünnepelhetné meg egye-temi ifjúságunk méltóbban a milleniumot, mint oly intéz-mények létesítésével, melyekkel társait megóvna az el-zülléstől és hivatásuk buzgó teljesítésére képesítené. Mi e helyről is teljes örömmel és melegen ajánljuk olvasóink-nak magyar ifjúságunk nemes törekvését s kérjük támo-gatásukat. Az adományok, melyek hirtapilag is nyugtáz-tatni fognak a budapesti magy. királyi tudományegyetem rectori hivatalához küldendő, esetleges felvilágosítások-ért ugyanoda fordulhatni. Czím: A budapesti királyi magyar tudomány-egyetem Nagyságos Rectori Hivatalának — Budapest, tud. egyetemi központi épület.

— Az egyetemes lutheránus conferentia VII. ülése, mely mult évben a koleraveszély miatt elmaradt, f. é. szeptember 25.—27. napjain Drezdában fog megtartani. A tárgysorozat igen érdekes. Felőleli az egyházi élet minden ágazatát különösen pedig nagy súly van fektetve részint általános, részint pedig különösen a német bel- és kül-missziót illető kérdésekre.

— Gyászbesz. Az Úr két hű szolgáját szólította el az élők sorából. Az egyik **Bogyay Pál**, a turani (Turóc megye) egyház agg lelkésze, ki életének 76 évében f. évi augusztus 30-án hunyt el; a másik **Kutlik János**, bánhegyesi (békési esperesség) lelkésztársunk, ki f. évi szeptember hó 2-án búcsuzott el szereteteitől és egyházától. A kegye-lemnek Ura részesítse örök jutalmában, emlékeztők legyen áldott közöttünk.

— Megjelent a **Protestáns Árvaházi képes Naptár 1894. évre XX. évfolyam**. Szerkeszti Kenessey Béla, kiadja Hornyánszky Viktor. Ára 30 kr. = 60 fillér. Tekintve úgy ezen naptár hasznavehetőségét, terjedelméhez képest az árnak csekélységét valamint és kivált a jöve-delemnek azon rendeltetését, hogy az a protestáns árva-ház javára szolgál, melegen ajánljuk tisztársainknak haszn-álat és terjesztés czéljából. — **A pozsonyi rendkívüli tör-vényszék és a gályarabok története 1674—1676**. A protestáns nagy közönség számára írta Borsos István, pápai ev. ref. főgymnasiun tanár. Ára 20 kr. Történelmi ala-possággal igen érdekesen írt mű, mely az egyházi életünk iránt érdeklődőknek kedves olvasmányul szolgál. — **Olvasó-könyv ág. hitv. ev. elemi népiskolák III. és IV. osztályai számára**. Szerkesztették Németh Lajos és Linder Károly. II. kiadás. Ára 40 kr. Mint általában ismerős és köz-használatban levő munka ezen új kiadásában az egyházak-nak és iskoláknak ajánlatik.

PÁLYÁZATOK.

A **torzsai** (Bács-Bodrog m.) ág. h. ev. magyar tan-nyelvű népiskola egyik osztály-tanítói állása megüresedvén, annak betöltésére pályázat hirdettetik. Fizetés: 400 frt készpénzben, 20 mm. szén saját használatra, szép lakás kerttel, esetleg 80 frtnyi lakbér. A megválasztandó tanító az első vagy mind a két alsó osztályt fogja vezetni; mire nézve rendelkezési jogát az iskolaszék fenntartja magának.

A **bulkeszi** (Bács-Bodrog m.) ág. hitv. evang. német-magyar tannyelvű iskolához segéd-tanító kerestetik, ki-nek kötelessége leend az iskolaszék által reábizott osz-tályokat önállóan vezetni s esetleg a kántori teendőkben is segédkezni. — Fizetése leend 400 frt, havonkénti elő-leges részletekben. — Kérvények, tanképesítővel s szaba-tos orgonajátékrolí bizonyítvánnyal, szeptember 15-éig alólírotthoz intézendők.

Bulkesz, 1893. aug. 29.

Kotler Ottó,
ev. lelkész, iskolaszéki elnök.